Ч. 7. (9.838) Львів, пятниця 8. вересня 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143 322.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в краю 2000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 300 н. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунія 50 леїв, Болгарії 50 левів, Австрії 2 500 мп. Зміна адреси 100 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 80 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

Львів, 7. вересня 1922.

„Автономія". Нарешті відкрита заслона із жмудної праці польського уряду. Проф. Новак, п. Нарутовіч і всі инші політичні головачі сучасної Польщі, Бобжиньским починаючи, а Прушиньским і Левенгерцем кінчаючи, — породили карикатурний дивогляд, який ще перед народженням одержав провокаційну назву: воєвідської автономії. Сьогодня ми є в спромозі подивляти той „геніяльний" політичний плян „на знищене Русі" і дивуватися, як не нахабности, то що найменше наївности його авторів.

Від чотирьох літ всіми способами копається „вовчі доли", або заставляється зрадливу сітку на галицько-український народ, намагаючись вхопити його в свої смертельні кліщі. Після знесення краєвої й громадської самоуправи, після дикої парцеляції нашої країни на три окремі адміністраційні округи, після скольонізовання чужинцями з Польщі великих просторів східно-галицької землі, після замкнення університетських брам перед українськими професорами й студентами, після і т. д. в безконечність, — прийшла черга на „автономію".

Становище українського народу до тзв. воєвідської, як і всякої иншої „автономії" є ясне, тверде й непохитне. Український нарoд, котрий вже виконав своє право самоозначення, ніколи не зречеться прав державної нації, ніколи не поступиться в нічию користь своїми суверенними правами. З тої точки виходячи, всякі польські проекти і пляни є для нас наскрізь байдужі. Певно, що в теперішньому моменті, коли польська влада всупереч обовязуючим міжнароднім постановам без перепон з боку великих держав Антанти і без їхньої контролі переводить на території Сх. Галичини ріжні односторонні адміністраційно-політичні акти, також і акт „воєвідської автономії", як багато инших попередніх, може принести деяку шкоду українському народови. Але нашим становищем, нашим одностайним фронтом він ані дрібки не захитає. Пригадаймо собі, як в р. 1915 уладжував Сх. Галичину гр. Бобрінскій, які гремучі слова кидав він на адресу Українців, а прецінь ми пережили те все й перетерпіли. Не инша доля жде й пляни п. Бобжиньского. Коли наш народ перебув польську панщину, австрійсько-польську конституцію, то певно перебуде й польську „автономію".

Ще раз зазначуємо згідно із становищем всіх наших політичних партій, а тим самим всього нашого загалу, що марні зусилля тих, які витрачують так потрібну Польщі енергію на полову, на котру не зловиться ніхто, крім двох-трьох платних креатур, викинутих поза рамки українського громадянства. Коли в польськім громадянстві є люде, що обдурюють себе під тим оглядом, думаючи, що після важкої боротьби за свою державність Українці вернуть до передвоєнних старань о кожду школу і кождого возного, то марні сподівання. Український народ безвпинно і з повним пожертвованням буде обороняти лише велику справу, справу своєї державности. І з раз обраного шляху він не зійде. Таке є наше засадниче становище. Зрештою, український народ не прийме від нікого ніяких „дарунків". Він сам хоче постановляти про свою долю і волю, сам хоче уладжувати своє життя, розуміється, в порозумінню і льояльнім співділанню з тими національними меншостями, що живуть на його етнографічній території.

Стверджуючи це наше становище, все таки мусимо звернутити увагу нашого громадянства на спробу обдурити проєктом „воєвідської автономії" не нас, але заграницю. Є вимагана велика чуйність, аби держави, що підписали сен-жерменський і севрський трактати не дали себе зловити на польську вудочку. Прецінь п. Нарутовіч хвалився, що зазнайомив вже акредитованих у Варшаві представник в великих держав з провідними думками свого проєкту.

Слід також задля напятнування польських плянів супроти нашого народу кинути оком на цей проєкт. Пригадуємо, що польський сойм поручив польському урядови приготовити проєкт автономії для „мішаних" воєвідств в Польщі. І хоч польська держава не має немішаних губерній, то дивним дивом зявився проєкт „автономії" не для люблинського воєвідства, а в найгіршім випадку для волинського чи поліського, але для поділеної самовільно Польщею на губернії Сх. Галичини, яка — як це ствердив Союз Народів, лежить поза границями Польщі. Щож до самого проєкту, то перш усього годиться зазначити, що українське населення знає тільки одноцілу область Сх. Галичини, а зовсім не признає воєвідського поділу, а тим менше якихнебудь „воєвідських соймиків". Хто хоче робити собі такі соймики, то легко вийти на чисту воду, уживши до того кінських касин у Львові, Станиславові й Тернополі. Обєм „воєвідської самоуправи" як раз відповідає компетенції б. російських земств, де так само займалися низчим шкільництвом, добродійністю, дбайливістю о хліборобство за вийнятком земельної реформи. Ріжниця тільки та, що veto російського губернатора не могло мати такого значіння, як польського воєводи.

Спроба анексії Східної Галичини шляхом виборів і „воєвідської автономії" не перейде в діло. Маємо повну надію, що проєкт „автономії" остане тільки проєктом, що цей документ збільшить польський державний архив і колись дасть змогу якомунебудь ученому Ашкеназе написати учену працю про польські благодати для українського народу. Шлях до розвязки заплутаної Польщею східно-галицької проблеми має тільки один напрям: ліквідація польського воєнного наступу на Східну Галичину із всіми його наслідками і принoровлення в повнім обсязі до нашої країни права про самоозначення народів, т. є. того великого прінціпу, якому Польща завдячує своє політичне воскресення й істнування.

При зміні адреса просимо не забувати подати і попередну свою адресу.

Зразок польщення українських шкіл

За австрійських часів істнувало у нас у Винниках дві школи 6. клясова мішана (польська) і 4. кляс. мішана (українська) під спільною управою (дир. Вовків, Українець, умер 1918 р.). В українській школі учили самі українські учителі (було їх 5). Тодішна Рада Шк. Кр. рішила в 1918 р. перетворити українську школу на 6. клясову, так що вже в р. шк. 1918|19 утворено було 5. клясу. Та події з падолиста 1918 р. перервали науку, бо через цілий час української влади стояла у нас боєва лінія. Такий стан застала у нас польська влада в 1919 р. Першим ділом польських властей (шкільних) було звинення 5. кляси української (май 1919) і звільнення з посади українських учительських сил, а рівночасно приділення до тої школи одної учит. Польки „w innych celach"*) і ще кілька переходово на місце тих, проти котрих велося дисциплінарне доходження „za gwałty ukraińskie". Та поза тим, бодай формально зістало всьо по старому. Було ще там приділених 4 українські учит. сили, хоч всі не вчили — через згадане доходження za gwałty, ба що важнійже рівень науки, як признавали тодішні інспектори і директори, що школу візитували, стояв „bez porównania wyżej, jak w szkole polskiej!" Та відносини змінилися, коли тамтого року на інспектора винницького округа покликано Вавжчака (кажуть, що за заслуги перенесено його на висшу посаду). Вже на вакаціях, тамтого року ходили слухи, що до Винник на інспектора приходить якийсь „коновал", але правдивий його образ пізнали ми щойно в часі його цілорічної „інспекторської" діяльности. Є це агітатор з „organizacji narodowej". Його першим завданням було — як сам заявив — oczyścić powiat (львівський) по Łyszedze з українських шкіл учителів!

І зачалась та чистка у нас спершу від „невинних" заряджень: як заборона провадити катальоги по українськи, перенесення учительок з української школи до польської і приділення на їх місце таких, котрі щойно від дітей вчаться по українськи (оскільки взагалі хотять навіть на годині української мови по українськи говорити!) В той спосіб позбавлено українську школу одної з найкращих сил взагалі (п-на Билинкевичівна*), а відтак перенесено і другу (п. Панейківну), а на їх місце прийшли п. Комарніцка і п. Стецовна, відтак Кохан (директор) і його жінка, так що під цю пору маємо в нашій школі 4 пол., а 2 українські сили. Наслідок того такий, що в 4. клясі є ученики, які майже не вміють читати ні писати! Ті патріоти зовсім з тим не криються, що „ruskich bachorów uczyć nie będą", а ціль їх ясна! П. інспектор, хоч може до 20 разів візитував українську школу, ніколи не інтересувався наукою, але дбав „żeby orzeł państwowy i portret naczelnika państwa wisiał w klasie, jakoteż, żeby dzieci umiały poprawnie po polsku się wyrażać". (Очевидно в тих клясах, де вчили Поляки, вони і без того про се дбали і тому п. інсп. їх майже не „візитував"). Ціль тих частих „візитацій була: замкнення української школи. І так вже на першій такій „візитації" дня 3. вересня 1921. заявив виразно, що „ruską paralelkę musi*) zwinąć, z braku pomieszczenia", а коли Рада шкільна місцева супротивилася тому і виказала, що поміщення є, п. інспектор на основі якогось „рішення" Кураторії розвязав Раду шк. місцеву і утворив нову (польську), до котрої був ласкав покликати одного Українця з голосом дорадчим (ба і того ніколи на засідання не кликано!), а коли і та Рада супротивилась розвязанню української школи, „gdyż to byłoby bardzo rażącem!**), тоді п. інспектор хопився висше згаданого способу переношення учительок, jako samozrozumiałого. Зазначити тут належить, що перед тим ще дві з учительок-Польок мали вже в руках декрети перенесення з В., але ані одна не пішла, бо одна з них приділена до української школи „w innych celach" — а друга побіч тих „целюф" має ще свої „заслуги", яко комісарка конскрипційна!

Та на тім ще перенесення не скінчилися, бо ходять слухи, що ще одна з Українок-учительок буде перенесена тому, що п. комісарж протегує до В. свою бону, котру недавно на учительку вифабрикувано. В тім помагає йому ціле grono чесних „obywateli" а головно „obywatelek", і от вони на днях сфабрикували досить несмачний донос на одну з наших учительок, що мовляв вона неморально ведеться, бо волочиться з нареченим!***)

Та вернім до самої школи. Першу клясу нам уже звинено, бо польська школа не має фреквенції: всього є там восьмеро(!!) дітей і тому наших 45 дітей

*) П. Б приділено до польської школи з тим, що „do ruskiej szkoły wrócić nie może!

*) П. Інсп. обережно оминає вислову ruska szkoła (не говорячи вже про „українська школа"), а послідовно уживає все ruska paralelka, хоч в давнійших австр. декретах є виразно відріжнений самостійний характер української школи, яко „школи 4 клас. з викладовою українською мовою в протиставленню до „6-klasow-oi szkoł-y powszechn-oi".

**) У Винниках більшість населення Українці.

***) Цікаво, що ті типи не доносили про „моральність тої панни учительки, у котрої тамтого року днями і ночами пересиджував „kabareciarz ze Lwowa", або також мовчали тоді, коли ціле Винники гуділи, як друга „пані" (також Полька) „zgubiła dziecko" і т. д.

вписано силоміць до польської школи ponieważ nema tyle dzieci, żeby w obu szkołach można zapełnić równorzędne klasy. Крім того з инших кляс української школи вибрав самовільно директор „niektórych“ dla uzupełnienia frekwencyi w polskiej szkole (в кл. IV. — 15 хлопців в III. кл. — 10 хл. і т. д.) Коли родичі, занепокоєні такими практиками, над своїми дітьми, приходять відбирати дітей з польської школи, то директор школи в особливо „pani, której ojciec był Rusin a matka żydówka ona zaś jest szczerą Polką i ruskich bachorów uczyć nie chce“ „успокоюють“ родичів, що — мовляв — to wszystko jedno żeby tylko dziecko się nauczyło a nawet lepiej jak będzie chodziło do polskiej szkoły, bo nauczy się dobrze po polsku a to mu się przyda w piątej i szóstej klasie, (в укр. школі V. і VI кл. нема!) a do tego w polskiej szkole dostanie prędzej jak w ruskiej dar amerykański і т. д.

Що чекає тих дітей в польській школі, це ми вже знаємо з попередних літ. Від учительки: ty ruska świnio, ty ośle tumanie і т. д. (все з додатком „rusk“) а від równych braci: tych joamako, kabanie і т. п. епітети, яких молоді епігони вже навчилися від своїх старших rycerzy.

Один з батьків.

Присилайте складки на пресовий фонд на ин. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Союз Народів.

Справа фінансового положення Данціґу.

„Швайц. Аг.“ доносить з Женеви, що фінансова комісія Союзу Народів займалася 4. с. м. справою фінансового положення Данціґу. Високий комісар Союзу Гекінг предложив документи, які стверджують, що фінансове положення Данціґу погіршилося ізза спадку німецької марки. Член данціґського сенату Шетман виголосив промову на тему фінансового положення Данціґу. Наради комісії в тій справі продовжуються.

Ашкеназе і Бенеш.

ПАТ. доносить про приїзд Бенеша до Женеви. Дел. Ашкеназе предложив йому відбуття спільної наради польської делегації з делегатами Малої Антанти, на якій обговорено би виключно справи, що входять в компетенцію Союзу Народів.

Канцлер Зайпль в Женеві.

ПАТ. доносить, що останні два дні свойого побуту в Женеві присвятив канцлер Зайпль приготованням до участи в засіданню Ради Союзу Народів. Канцлер Зайпль і мін. Ґрінберґер відбули довшу конференцію з президентом Ради Союза п. Да Гамою, амбасадором Олівейра, льордом Бальфуром і президентом французького сенату Бужеа як також з б. мін. закорд. справ Анното, б. італійським міністром Сойальою і чілійським послом у Відни. Засідання Ради Союзу Народів, на якому канцлер Зайпль обговорить австрійське питання, мало відбутися в середу о год. 4. поп. в Паляс де Насіон.

Розділ праці французьких делеґатів.

Аг. Аваса доносить, що працю французьких делегатів на III. сесію Ради Союзу Народів поділено вже в такий спосіб: Анното буде працювати в комісії для справ політичних і міжнародньої адміністрації, Жувенель в комісії для розоружень і для питань інтелектуально-суспільних, Рейналь і Бертлємі займуться справами гуманітарними і суспільними, Ноблємер справою буджетів і разом з Бертлємі справою праці. Лев Буржоа не візьме участи в ніякій комісії, застерігаючи собі натомість голос дорадчий.

Надії на успіхи конференції в Сантяґо.

Комісія Союзу Народів для ограничення зоружень обговорювала чілійське предложення і питання, які будуть на денному порядку конференції в Сантяго. Комісія висказала надію, що конференція в Сантяго доведе до конкретних вислідів в справі управильнення справи розоружень. Відтак комісія рішила скликати міжнародню конференцію, яка полагодила би справу приватної торговлі военним матеріялом.

Вибір комісій

Пат. доносить з Женеви: Збір Союзу Народів вибрав на останнім засіданню 5 великих комісій, які розділять між себе працю в такому порядку: 1) Питання законодатні і правні, 2) технічна організація, 3) розоруження, 4) справи фінансові, 5) справи загальні і 6) справи політичні.

Вибори.

Рішення Р. И. К.

„Русскій Исполнительный Комитет“ як начальний орган „Галицко-Русской“ організації, на свойому засіданню з 3. п. м. одноодушно рішив: у виборах до польського сойму і сенату Галицко-руская організація участи не прийме.

Преса.

„Історія повторюється“.

Під таким заголовком поміщує „Слово Польске“ передовицю, з якої довідуємося, між иншим, таке: „Закриті романтичною млою мотиви, які кермували п. начальником держави в хвилі, коли в червні ц. р. викликав двомісячну кабінетну крізу, зачинають останніми часами чимраз виразнійше унагляднюватися в товаристві подій, на око неоднородних і нескоординованих, але в дійсности дуже сильно узалежнених від себе, а формально здійснюваних тільки дякуючи заміні уряду п. Поніковского урядом п. Новака, дякуючи уступленню п. Скірмунта, а вступленню п. Нарутовіча.

Серед тих фактів домінує перш за все проєкт автономічного статута (!) Східної Галичини...“

„Другим, позірно незвязаним з попереднім фактом, є кунштовно подумана гра, яку бельведерська дипльоматія перевела на зїзді малої антанти і Польщі в Празі, а якої продовження заповідає подорож п. начальника держави до Букарешту.

„Представникови Польщі поручено на пражському зїзді виступати солідарно з представником Румунії, якої відношення до Чехії і Югославії, головно з приводу австрійської справи погіршилося. Тим самим, а також в наслідок стану справи Яворини, відношення Польщі до Чехії, мало що п. Скірмунтом не перемінене в союз — набрало негативних прикмет. В той спосіб сильно зарисовані на пражському зїзді два союзи польсько-румунський і чесько-югославянський стали прецеденсом до розбиття малої антанти, розбиття, яке лежить на лінії плянів Льойда Джорджа і східніх замислів Бельведеру. Програму чимраз більше здецидованої акції Бельведеру демаскує в задивляючий спосіб, необережний і диваацьки неповздержливий в словах „статочний“ „Час“ в ч. 200, з 4. ц. м. в par excellence военній статі п. з. „Подорож до Букарешту“.

Ревеляції „Часу“ треба трактувати тим поважнійше, що той часопис є нині офіціяльним органом уряду.

Ствердивши, що гостина в Букарешті має ярко політичний характер, пише „Час“:

„Польсько - румунський союз має на меті спільну оборону проти Росії, прінціпіяльному ворогови обох держав. Заключений перед більше менше двома роками не міг бути [illegible] в усіх подробицях і та [illegible] має бути доконана нині. Не [illegible] ніву, що у відношенню до Росії роля Польщі є в тому союзі рішаюча. Наша побіда, чи пораження рішає і про долю наших сусідів. Тому було би вказаним, щоби підчас букарештенської гостини обговирити точно подробиці того співділання. Не може воно обмежуватися до змінчення наших зобовязань супроти Румунії на випадок її небезпеченства; нам здається конечним обговорення умов серед яких можна числити на румунську поміч на польському фронті. Буде вона тим можливійшою, чим більше Румунія матиме забезпечені зади з боку Угорщини. Ми були заєдно тої думки, що це дасться осягнути не дорою протиугорських ескапад, але спровадженням угорсько - румунського компромісу на можливих для обох сторін умовах. Тоді румунські дивізії, замісць пернувати Угорщину, могтимуть бути ужитими на російському фронті“.

„Картина змін в нашій закордоній політиці в світлі повищих фактів і півофіціозних заповідей, виступає зовсім остро і виразно.

„Маємо враження, що ті зміни, це пролєгомена до старих і вже відомих експериментів.

„Автономічний статут Східної Галичини має приготувати грунт під якусь нову „Середущу Галичину“ (Середуща Литва!) построїти в ній випадову браму для нового якогось або того самого Симона Петлюри, який під опікунчими крилами получених союзом Польщі і Румунії пішов здобувати Київ для сфедерованої з „Польщею від моря до моря“ України.

„Історія повторюється“.

З записної книжки бібліофіла.

Буває иноді, що перелистуючи старі книги, стрічаєш такі рядки, котрі ніби написані не в колишні часи, а в цьому разі, не вчора, а наче сьогодня. Ось наприклад вірші з старої збірки 1580 р. „Recueil des plaisants Devis recités par les suppots des seigneur de la coquille, pour l'annnee 1580“: Я чекав, щоби заключили мир, я чекав, щоби мир сей був добрий, я чекав плодів його, але вони, ці плоди, тверді. Зробили мир, але все знищено й невідомо, звідки треба почати, щоби заспокоїти світ“.

В 1580 р. у Франції лютувала релігійна війна, вже знали добре мири, котрі були лише замиреннями, вгоди які на другий день ламалися й над усім цим надія на вічний мир“...

Вічна людська надія!...

* * *

В „Times“ Бернард Шоу разом із Томасом Траді веде кампанію за повне видання всіх творів Толстого по англійськи. Видання почнеться певне в 1923 р. й закінчиться в 1928 р століття народження Толстого. Редагувати буде Ayemer Maude, англійський знавець російської літератури.

* * *

На днях вийде в Парижі третій том невиданого листування Поля Верлєна.

* * *

Як відомо, „Les fleurs du mal“ Бодлєра після першого видання були сконфісковані „за образу добрих звичаїв“ і поліція Наполєона III. присудила автора до 300 франків кари. Бодлєр не мав сих грошей і звернувся з проханням про знижку кари до... імператриці Евгенії. „Revue d'histoire Literaire de la France“ в останньому числі друкує сей досі невиданий лист Бодлєра з 6. XI. 1857 до імператриці. Ось текст сього цікавого листа:

„Madame, потрібна вся надзвичайна самонадія поета, щоби відважитися звернути увагу Вашої Величности на такий дрібний випадок, як мій; я мав нещастя бути засудженим за збірник поезій „Les Fleurs du mal“, страшна щирість назви книги не захистила мене. Я думав зробити гарну й велику працю, особливо працю ясну; її признали досить темною і я був засуджений на змінення та знищення кількох віршів“... Бодлєр після довгих клопотів аж до 20. I. 1858 добився знижки. Цікава запись — резолюція урядовця, до якого прийшло прохання Бодлєра з рекомендацією імператриці: „осуджений свідчить, що покаявся. Він не має засобів. Знижка до 50 франків“. Перечитайте „Альбатрос“ Бодлєра...

Складати катальоги мистецтва — це треба мати великий талант, не кажучи вже про найріжнороднійше знання. Найкращі катальоги музеїв у Німеччині, найгірші в Росії. У Франції, де Париж є ніби столицею мистецтва Европи, катальоги музеїв полишають ще багато до бажання. Тим приємнійше бачити новий катальог музея в Клюні, складаний п. Haraucourt-ом, кустосом музея. А що Клюні є ніби резуме французької історії, Гарокур зробив з свого катальогу курс французької історії, ілюстрований предметами з Клюні. Дуже гарна, жива і корисна книга.

* * *

В лютому місяці в Парижі з авкціону був проданий примірник Анатоля Франса „Les Dieux antsoif“ за 18.540 фр. Правда, він був сього вартий, бо в ньому були численні малюнки, кроки документи, які свідчать з якою акуратністю Франс приготовив свою працю — Париж підчас терору.

* * *

„Всі метафізики світа не варті чотирьох сторінок хроніки a la française“ (Шарль Пегі. 3. VI. 1910. Надпис на книзі „Jeanne d' Arc“, примірнику Максима Вильона).

* * *

Про слово „плягіят“... Від латинського „plaga“. Ad plagas — засудження на батоги тих, хто продавав вільних людей, як рабів. Марціял (Sat. III. VII.) вживає раз слова „plagiarius“ в тім змислі, як ми розуміємо нині слово „плягіят“.

* * *

Торік помер на 79 році життя в злиднях Ґюго Гайн (Hayn), автор наукової „Bibliotheca germanorum erotica et curiosa“.

* * *

В січні с. р. продали в Льондоні за 20.000 фр. цікаву маленьку книжку — Сповіди цісаря Карла V. Це одна з дуже малих книжочок, відомих у світі. Кожна сторінка має 2½ — на 2 сант.

* * *

Недавно вийшли в англійському перекладі в шести томах з малюнками повні мемуари Сен Сімони; переклад зроблений з академічного видання Буаліля.

* * *

В „Revue de Paris з I. V. с. р. відомий професор Сорбони, історик французької революції Оляр відповідає на відкритий лист Ганса Дельбрюка, професора історії в Берліні, в справі відповідальности за світову війну.

І. Б.

Меншість чи більшість.

Польська преса, яка вмовляє в своїх читачів, що у Східній Галичині Поляки творять більшість, від часу до часу мимоволі зрадить фактичний стан справи, забуваючи на попередні брехливі інформації. Наприклад „Rzeczpospolita", подаючи голоси чужої, польонофільської преси, пише: „Проєкт автономії для Східної Галичини творить державу в державі і віддає польське населення на ласку руської більшости політично недозрілої. Випадки 1919 р. виявили, як виглядалаб влада хлопської маси, в котрій криються інстинкти пімсти ще з часів панщини і т. д.

З хроніки лихоліття.

I.

Starostwo w Samborze.
L. 18.811/22/y.
Sambor dnia 28/7 1922.
P. Iwanowi Pełypiakowi
pisarzowi gminnemu
w Brzegach
do wiadomości.

Iwan Pełypiak, lat 32, żonaty, 4. dzieci, sekretarz gminny zamieszkały w Brzegach.

Przekroczenie rozp. min. z dnia 30/9. 1857. Dz. pp. Nr. 198 popełnione przez współudział w nielegalnej zbiórce datków na listę składkową Ukraińskiego Tow. pedagogicznego bez uprzedniego zezwolenia władzy.

Istota czynu karygodnego i wina przekroczenia udowodniona własnem przyznaniem się.

Obwinionego uznaje się winnym przekroczenia z rubryki IV. i skazuje się go na karę aresztu przez dni 14. Od tego orzeczenia wolno wnieść rekurs do Województwa we Lwowie, który podać należy do Starostwa w ciągu dni 3-ch licząc od dnia następującego po dniu doręczenia.

Sambor dnia 28. lipca 1922.
Starosta:
w. z. Sługocki.

P. S. Таке саме писаннечко дістав купець Іван Кузбит в Берегах.

II.

Starostwo w Samborze.
L. 20.096/22/y.
Sambor dnia 29/8. 1922.
Do
P. T. Założycieli Stowarzyszenia
„Biblioteka Iwana Franka"
w Samborze
(na ręce adw. Dra Włodzimierza Hurkewicza).

Ministerstwo spraw wewnętrznych oznajwiło resktyptem z dnia 31. lipca 1922 L. dz. R. S. 1208/22, iż rekurs przeciw rezolucji Województwa lwowskiego z dnia 24. listopada 1921 L. W. pr. 4406 w sprawie zakazu odbycia Walnego Zgromadzenia Stowarzyszenia Biblioteki Iwana Franka w Samborze nie został rozpatrzony, jako wniesiony w terminie spóźnionym (art. 20. rozp. Rady Min. z dnia 14/3 1921 Dz. u. Rzpl. Pol. Nr. 39.) o czem zawiadamiam wskutek reskryptu Województwa lwowskiego z dnia 9/8. 1922 L. W. pr. 1/3 17.171.

Starosta: підпис нечиткий.

З приводу вистави збірки В. П. Пещанського.

Володимир Павлович Пещанський, потомок давного козачого роду на Лубенщині, родився в старшинській українській сімї 1874 р. Вчився у Балті, а по скінченню кадетського корпусу в Орлі і артилерійської школи в Петербурзі, служив старшиною в Москві і Ніжині. Звідси пішов в Інжінерну Академію в Петрограді, яку скінчив в І-ою премією по архитектурі і перейшов на архитектурний відділ Інститута цивільних інжінерів. Від 1906 р. працює він як военний інжінер-архитект та член комісії для охорони памятників старини і мистецтва в Києві. Археольогічна Комісія в Петербурзі вибрала його співробітником своїм по охороні памяток старовини і мистецтва на Київщині та Полтавщині, де він зберіг чимало церков і будинків від заглади. 1912 р. перевів він реставрацію Николаївського военного собору в Києві, а 1913 р. доручено йому надзір над реставрацією стінописей XI. і XVII. в. церкви Спаса на Берестові біля Лаври, якої головним дорадником в справах архитектури був він. В часі окупації Галичини і Буковини по дорученні Російської Академії Наук був він враз із звісним дослідником сербської духовної архитектури Покришкиним членом Експедиції по реєстрації і обслідуванню памяток старинного мистецтва Галичини і Буковини. Вислідом сеї експедиції були 72 прекрасні знимки 18×24 смт. стінописий церкви в Сучавиці з кін. XVI. в. (1595–1608), так важних для історії і галицької іконописи. 1917 р. переведено його як полковника-інжінера в Херзон для будови авіяційних фабрик і організації головної бази російської авіяції. В часі розрухи йому довелося втеряти чималу частину своєї любимої збірки, але як знавець старовини і мистецтва він дістав від совітського уряду доручення реєструвати і охороняти памятники старовини і мистецтва, в силу чого він мав змогу причинитися до заборони грабункових розкопів. 1919 р. доручено йому місце професора Політехнічного Інституту у Херсоні по катедрі будівництва і архитектури, згодом вибрано його ректором.

* * *

Збирати почав В. П. від 1907 р. з одинокого зацікавлення російським мистецтвом до Петрівської доби. З цієї доби дійшли до нас переважно памятки іконописи. Тож іконою зацікавився він. А що старообрядці завдяки свойому щирому захопленню старовиною зберігли в себе найбільше старинних ікон, то В. П. постарався зблизитися до старовірцівзбирачів і іконописців. У них і пізнав він чи мало памяток високого мистецтва, дослідом якого він щиро занявся. Щоби його близче пізнати, став він у тих старообрядців-іконописців приглядатися до техніки малярської і реставрації старовинних ікон, та наконець засвоїв собі вповні іконописну техніку і реставраційну техніку. Отсе знання іконописної техніки і стало для нього основою дійсного знання давнього мистецтва; ікона заговорила до нього таємною мовою своєї скромної а так багатої краси — гармонії красок, шляхотного рисунку, ріжноманітного змісту технічного і композицийного. Ікона стала йому так же ясною, як сучасне мистецтво, як найблизча йому архитектура. Збірав він очивидно тільки давні ікони, яких ще найбільше заховалося із Новгородських і Московських майстерень шкіл XV—XVI. в., бо вчасніїше були вже давно визбірані і заховані в публичних і приватних збірках.

Із сим засобом знання по історії давнього мистецтва і захопленням для його памяток В. П. на Україні мусів одразу поставити собі питання: в якому відношенню до російського мистецтва находиться українське. Питання це було тим більше оправдане, що російська наукова література твердила звичайно про похідність українського мистецтва від російського, а місцевої української майже не було. Зате всі істнуючі памятки мистецтва на Україні говорило йому про свою самобутність і прямий звязок із міжнароднім мистецтвом. В чомуж отся особливість найкраще виявлялася? Це треба було збагнути і виявити собі та показати тим, що її не замічали.

І тут основне знання архитектури та іконописної техніки помогли В. П. дійти до ясних висновків про прямий звязок Києва княжої доби з Византією, та теоретично про доконечність істновання такої частини української землі, на якій мусіла заховатися давня іконописна техніка так само ярко, як і в старій Новгородській та Московській іконі. Цю думку свою провірив він тільки тепер, ставувши перед іконописними скарбами Національного Музею. Галицькі ікони XV. в. заховали на цілих сто літ довше давню словяновізантійську техніку і композицію, як ікона Новгорода і Москви, а галицькі ікони XVI. в. виказують ті особливости, з якими в іконах Росії стрічаємося в XV. віці. Сей висновок іконописного техніка найкраще свідчить за самобутний розвиток української ікони, про який доводилось говорити українським теоретикам, систематикам в їх спорах з історикам російського мистецтва, що бачили в галицькій іконі тільки повторення російських традицій. Сьогодні може ствердити се кожний, порівнуючи збірку новгородських і московських ікон В. П. із галицькими іконами Національного Музею. Теоретично йшли сим шляхом порівнання Основник і Управа Національного Музею; але практично вони не мали стільки добірного доказового матеріялу, скільки його можна знайти в декількох іконах збірки В. П.

Друге питання про особлившу самобутність українського мистецтва В. П. рішив дуже просто. Найяркіще виявилося отсе мистецтво України в її килимах, як монументальних виразниках її почувуння краси гармонії красок, умієтности рисунку і сміливого розвязання композиційного замислу. Добір тла килиму, пливкість гамми тонів цего тла, що не мучить видця одноманітністю великої однокольорової площини, перенесення трьохвимірового тіла за помічю кількох відтінків краски на площину, а коли захочемо — то назіть до „кубізму" можемо доглядітися на одному другому килимови початку XVIII. в. з многолистими головками троянди. Ось те особливше, чого не має в других націй.

Тим то й цінна збірка Володимира Пещанського для України, особливож для Галичини, як представниці найкраще захованих памяток давнього українського мистецтва XV—XVI. в., а в горах і до поч. XVIII. в. в области іконописи, та за XVI—XVIII. в. в области церковної деревляної архитектури. Із збірки Пещанського виступає ненавзаний невідомий творець великого національного мистецтва до змагання із многочисленними іменитими представниками інтернаціонального академічного мистецтва. Для власника збірки й тих, що її бажали би на все придбати для Національного Музею, ясно — що „академисти" виходять переможниками, хоча їх так велике число зібралося.

Доказати це постарається вкоротці В. П. на належно відчищених іконах Національного Музею в часі своїх лекцій про українське мистецтво, та у викінчених працях науковик.

5. вересня 1922 р.

І. Свєнціцкий.

З польських справ.

Справа Східної Галичини.

Дня 8. вересня у Варшаві розпічнуться наради окремої комісії „знатоків" справи Східної Галичини. Уряд предложить проєкт автономії в ціли точного обмірковання на засіданню сойму дня 19. вересня. Комісія буде радити над цею справою кілька днів.

Не хочуть рушитися з теплих місць.

З Варшави доносять до львівської „Хвилі": В тутешних політичних кругах обговорюється подія, яка мала місце на останньому зїзді воєводів, поміж львівським і станиславівським воєводою з одного і міністром Каменьскім з другого боку. А саме мін. Каменьскі мав запросити до себе воєводів Грабовского і Юристовского і представити їм конечність переведення змін на кермуючих становищах в східньо-галицькій адміністрації в огляду на приготовання центральних властей в справі автономічних уладжень в трьох воєвідствах Східної Галичини. Мін. Каменьскі мав зазначити, що інтерес держави вимагає того, щоби воєводи Грабовскі і Юристовскі уступили, передаючи свої становища новим людям, при чому було би вказаним, щоби та резиґнація не мала пятна натиску центральних властей.

Як зачувати воєвода Грабовскі мав просто відмовитися від добровільного уступлення зі свого становища а п. Юристовскі узалежнив свою відповідь від становища польської суспільности станиславівського воєвідства. Самозрозуміло, що та суспільність репрезентована кількома станиславівськими обшарниками з під знаку біскупа Теодоровіча і проф. Дубановіча запротестувала проти уступлення станиславівського воєводи.

З цього приводу пише нинішна „Ґазета Варшавска", що „оскільки нині воєвода Грабовскі і Юристовскі захитані на своїх становищах, то тільки тому, що людовці хочуть усунути невигідних собі людей там, де має місце робота без скрупулів".

Та сама газета подає чутку, що місце Юристовского займе п. Ян Левіцкі.

Чому відрочено процес Федака.

Причиною відрочення процесу Федака має бути подорож Пілсудского до Букарешту. Ходить о те, щоби підчас побуту Пілсудского в Букарешті не допустити в краю до... „дразливих справ".

Польські справи перед Союзом Народів.

До польських часописів доносять з Женеви, що дискусія в литовській справі на пленум Союза відбудеться щойно після звідомлення комісії. Поки що невідомо коли це станеться. На всякий випадок очікують баталії, яка почалася уже протестом Ашкеназого проти поміщення справи Виленщини на денному порядку.

— Завтрішні наради Ашкеназого з Бенешом мають в першу чергу вияснити питання кандидатури до Союза Народів з лона малої антанти. Ходять чутки, що на це становище кандидує Бенеш, Польща, одначе підпирає кандидатуру Румунії.

В справі національних меншостий в Польщі відбув Ашкенази конференцію з Де Гамою. Ця справа має війти під обради Союза протягом кількох днів

Засудження познанських комуністів.

З Познаня доносять до польських часописів, що тамошний суд засудив комуніста Чеслава Поранкевіча, обжалованого о державний злочин на 6 літ тяжкої тюрми а його двох спільників на 5 літ тюрми.

Познанська „законоправність“.

Познанський „Пше льонд Поранни“ доносить:

„В неділю вечером на улицях Познаня прийшло до інциденту, на який слід звернути більшу увагу, бо він свідчить про поважне недомагання, якому улягла наша суспільність.

Інцідент виглядав так: Коли ескортуючий арештованих жовнірів десятник дігнав одного з них, який старався втечи і відібрав йому пояс і багнет, товпа кинулася в обороні арештованого на десятника так, що цей тяжко побитий, мусів схоронитися до команди міста; підчас того арештант утік. Товпа зібралася відтак перед будинком команди міста і демонструвала против військових властей, доки не розігнала її поліція...“

Шліть жертви на будову памятника на могилі Лева Маштавича до Пов. Тов-а Кредитового „Віра“ в Раві Руській.

Дописи з краю.

Рибники пов. Бережани.

Як будується польську школу в українському селі.

Польські газети розтрубіли, що в Рибниках, бережанського повіту, українське населення спалило дня 31. серпня 1922. польську школу. Ця видумана вістка пригадує народну пословицю: „сама дре мішок і кричить“. Справа школи в Рибниках представляється ось так: Дня 29. серпня 1922. на площу місцевого шкільного фонду в Рибниках прийшли будівельні робітники з будівельної Експозитури в Бережанах і заняли в асисті повітового комісаря Адама, команданта постерунку державної поліції в Потуторах Яна Мацькова, громадського комісаря Якуба Ольшанського і будівничого Мечислава Фроньского. Повищі урядники на протест предсідателя місцевої шкільної Ради Михайла Семенця, котрий заявив, що площа є власністю місцевого шкільного фонду і що против волі власника не можуть на його площі ставити будівлі — загрозили членам місцевої шкільно Ради арештами і в той спосіб усунули їх з площі, а самі забралися до будови, як самі висловилися, якоїсь „фондової“ школи. Того самого дня місцева шкільна Рада на своїм засіданню порішила проти напастників внести провізоріяльний позов і уповажнила двох свої членів до переведення провізоріяльного спору. Позов внесено дня 30. серпня, а повітовий суд в Бережанах того самого дня видав в дорозі тимчасового заряджения заказ пізваним вести на спірній площі будівлю. Повернувші до Рибник з тим судовим заказом члени місцевої шкільної Ради предложили цей заказ начальникови громади і командантови поліції, а для охорони матеріялу початої будови приставили вартівника, складаючи матеріял на купу. Дня 30. серпня 1922. о г. 5. вечером робітники експозитури насильно взялися до ведення дальшої будівлі, предсідателя місцевої шкільної Ради Михайла Семенця і господаря Василя Димашевського яко „бунтівників“ арештовано і відставлено до окружного суду в Бережанах, а громадський поліцай в приказу начальника громади проголосив, що Українці з Рибник мають дати під будову примусові безплатні підводи, а кромі того даром прохарчувати робітників експозитури, зглядно заплатити на харчі для кождого по 2000 Мп. денно. На те безправне заряджения реагував у старости пошкодований Микола Слабодух і довідався від старости, що кілька родин Поляків в Рибниках мусить мати свою польську школу. Слабодух дорадив старості, щоби Поляки в Рибниках, о скільки хотять мати свою школу відкупили площу від кольоністів Мазурів, а не загарбували площі українського населення в Рибниках, котру в р. 1914. мешканці без ніякої допомоги уряду закупили за власні гроші.

Справді староста погрозив Слабодухови, що за ті слова його замкне, та як побачив, що не награфив на страшкового сина, припоручив відповідному урядови видати Слабодухови асигнату за доставлені підводи і за прохарчовання „за кару“ 8 робітників експозитури. Михайло Семенець і Василь Димашевський мимо інтервенції з боку їх повновласника сидять і досі в арештах окружного суду в Бережанах, а в польських часописах розголошується про якийсь мнимий бунт і підпал школи. Може всевідство з Тернополя вглянуло би в господарку староства в Бережанах і підчинених йому поліційних органів та заборонило заводити по селах новомодні реквізиції і приказало їм на будуче респектувати судові накази.

З представленого отже виходить, що адміністраційна влада закпила собі з судової влади, а невинною жертвою тих кпин впали Михайло Семенець, Василь Димашевський і инші мешканці Рибник.

Салів.

Коломия.

Під суд громадянства.

Всім відомо, як тяжко доводиться сьогодні родичам із сіл давати діти до школи до міста. Приміщення одної дитини поїдає місячно такі суми, що батьки, які живуть з невеличкої пенсії, просто безрадні й безпомічні. Очевидно тут обовязок інтелігенції прийти родичам із підмогою, організуючи бурси, інтернати, інститути тощо. Адже шкільна молодь се наша будучність! Як же не думати й не дбати про неї?

Тимчасом діється щось цілком противного. Ми дуже часто буваємо свідками просто незрозумілої тупоумности саме в наших найсвідоміщих, здавалось би, інтелігентів. Возьмім наприклад славну Коломию. Перед війною був там Інститут „Шкільної помочі“, Бурса кружка УПТ., в якій містилося до 120 хлопців гімназистів, Інститут для дівчат-семінаристок, Бурса для бідніщих дівчат і Бурса промислова. А тепер? Є одна-одніська бурса для хлопців, т. зв Інститут „Шкільної Помочі“, в якій міститься з бідою 42 хлопців, та бурса для дівчат Кружка УПТ., де є місце тільки для 22 дівчат! От і все! Якаж сього причина? Нема місця чи нема волі, охоти до праці?

Так! Нема місця! Бо в будинках інституцій, призначених для приміщення шкільної дітвори, порозміщувалися панове професори! Не вірите? Так прийдіть і подивіться! Ціле східне крило будинку „Шкільної Помочі“, в якому примістити́б можна ще бодай 25 хлопців, засів ще з часів московської окупації шановний професор Володимир Лепкий, сховався за закон про охорону льокаторів і благоденствує: ціла його діяльність поза школою обмежується до того, що збирає в своїх закамарках добра дочасні та сортує польські марки. На його очах приходять родичі до управителя інституту, просять примістити дітей, благають, переконують, плачуть, а управитель безрадний, бо нема способу промовити до сумління достойного педагога п. Лепкого. Йому й не сниться виповнити свій примітивний обовязок члена української нації: опорожнити дім українських дітей. Що більше! Найшовши вже раз мешкання (на просьбу Виділу „Шкільної Помочі“), він таки до нього не випроваджується, бо йому — слухайте люди! — невигідно перевозити — сім сяжнів дров! Мешкания властитель наймає, очевидно, кому иншому, а п. Лепкий удає покривдженого, бо ось то нібито він мешкання задаткував, а властитель його викивав, найнявши другому, і — пхає Товариство „Шкільну Поміч“ у безвиглядний процес із властителем за зворот страт, які товариство понесло через те, що п. Лепкий не випровадився. Тай навіщо йому випроваджуватися? Живе собі вигідно, чиншу не платить (хибаж не можна чиншом звати датки у висоті 2000 мп. за мешкання з кавалочком городу, за яке треба би заплатити до 30,000 мп.), пястуковим правом загарбав ще одну кімнату, про яку в умові найму нема згадки, грозить управителеви, що ще одну забере — одним словом живе коштом української шкільної дітвори і нічогісько в заміну не дає. Озлоблені родичі кивають головами і мовчать, — бо знають, що всякий вислів невдоволення заплатять ученики, що попадуть під його педагогічний провід.. Останнім часом, як зачуваємо, прийшло до непорозуміння між управителем Інституту і впертим льокатором п. Лепким з приводу якихсь дощок від бурсацьких ліжок, що були на стриху його мешкання, чи що? При тій нагоді показалося, що п. Лепкий уміє образитися!... Уявіть собі: Сидить собі п. професор в хаті, що призначена на приміщення шкільних дітей, не платить, на всякі вислови невдоволення батьків та опікунів дітей реагує — мовляв, „нічого, се паде дощ“... а от за дошки образився і домагається сатисфакції від — „Учительської Громади“... Видно, знав, де шукати правди.

Нам постороннім, цікаво було би довідатися, що скаже в тій справі „Учительська Громада“. Кажуть, що пан професор обробляє опінію деяких членів збору, інформуючи їх по свойому, як от відомого зі своєї „безсторонности“ о. совітника В., що у свій час як член Виділу „Шкільної Помочі“ поміг йому там осадовитися.

Ми не підозріваємо ані голову Виділу „Шкільної Помочі“ ані цілий Виділ о лиху волю та протегування сього оригінального безплатного бурсака. Всеж таки побажалиб ми їм більшої енергії та громадянської відваги у трактованню цілої справи.

Те саме мусимо сказати на адресу панів професорів, що живуть у будинку Кружка УПТ. Що правда їхнє становище оправдане тим, що Кружок УПТ. не знає, що властиво з тим будинком робити, і переміним його на приватні мешкання за смішно низьким чиншом. Ми думаємо, що й там можна би зробити який притулок для молоді, або вжити його на яку иншу народню потребу, а не давати приміщення людям, що при добрій волі можуть найти собі хату, що правда, за трохи більшу ціну...

При нагоді не можемо поминути ще подібної болячки в „Захисті для сиріт“. Там бувша управителька кухні п. Книшева, користаючи з того, що в Виділі „Просвіти“, в якої домі „Захист“ міститься, засідає її брат, розмістилася у службовому помешканню і не думає уступитися. Що більше! Дехто в виділових дозволяє собі навіть на невірну інтерпретацію дотичного протоколу засідань товариства, щоб тільки не приневолити п. Книшеву сповнити свої обовязки супроти сиріт! Нам здається, що Вп. п. Книшева, якої дітям доля теж не заощадила сирітського безталання, повинна зрозуміти своє неетичне й ненаціональне поступовання та, маючи змогу добитися кращого життя, зробить місце кільком малолітним, безталанним сиротам.

Non severus.

Яричів новий.

Попічник Лісковацького робить гонори арцибіскупови Більчевскому підчас передвиборчої обїздки!

В неділю 27. серпня приїхав до Яричова нового арцибіскуп Більчевскі. Греко кат. парох Яричова о. Філиповський, відомий тип з кодла Лісковацького, вийшов зі своїм сотрудником о. Пилатом Григорієм в процесією напроти Більчевского, після промови латинського пароха і накиненого громаді комісаря виголосив привіт в польській мові і запросив його на Успеніє до церкви. Для замилення очей українському громадянству порадив о. Філіповський помістити на триюмфальній брамі з одної сторони трираменний хрест. На середині брами замісць образу святого, як це давнійше водилося, був поміщений польський орел, а по боках біло-червоні хоругви. В понеділок о год. 10-тій о. Філіповський з о. Пилатом пійшов з процесією до костела по арцибіскупа. Громадяне Яричова, молодь обох полів, відмовилися взяти участь в процесії, так що церковні комітетові Іван Лотиш та Іван Паславський вислали зі смолоскипами і хоругвами молодь з Яричова Старого. Міжтим міщане в церкві співали спокійно пісні, чекаючи на Службу Божу. Вкінці прийшов арцибікуп і виголосив по польськи проповідь. Проповідь була передвиборчою агітецією. Опісля балакав о. Філіповський, постійний читач „Слова польского“. Тішився відвідинами арцибіскупа, казав співати многолітствіє арцибіскупови, латинському пароxови, всім латинникам. Забув тільки про греко-католицького архипастиря — митрополита Шептицького. Громадяне були обурені. Обурені тим більше, що о. Філіповський лаяв їх за це, що відмовилися взяти участь в процесії до костела.

В понеділок говорив арцибіскуп в костелі проповідь на тему виборів. Перед від'іздом скликав він місцевих латинників на інтимну розмову про вибори і способи, якими можна би притягнути до виборів українське населення.

Ще слід би написати дещо про панського підлизня Івана Лотиша, який на двох стільцях сидить: і Полякам руки лиже і ролю українського патріота у Львові відіграє. Та про нього, як що непоправиться, обширнійше другим разом.

Громадяне Яричова нового рішені ужити всіх, хоч би найострійших средств, щоби спекатися пароха разом з його сотрудником.

Тетевчиці пов. Радехів.

Вибори!

Дня 28 серпня ц. р. в понеділок після вечірні, переводила в українськім селі Тетевчицях, в радехівськім повіті, назначена ще в 1920 р. старостою Якубшим, польська громадська рада: Конрад Бжежаньскі, Міколай Гураль, Міхал Енгель і Міхал Цурик — при зачинених дверях, котрих пильнував Геннураля Петро — вибори на членів виборчої комісії.

З Українців не було там нікого, бо тих трох осібняків, що в цьому участь також брали, не можна назвати навіть свідомими „Русинами“.

Ця славетна компанія, яка ще до недавна жерлася між собою, закидаючи собі взаїмно ріжні адміністраційні надужиття, виступила тепер згідно і робила вибори. Громадськой писар, старий грішник Міколай Гураль, дібравши собі до помочі сина Петра, котрий мимоходом кажучи сидів за убийство чоловіка, зробив порядок в громадській канцелярії, повиганявши всіх зайвих для нього за двері.

Після цього зроблено вибори.

До виборчої комісії мали увійти такі люде: Генрих Руп, державець фільварку старости Якубшого, Міхал Цурик, Міхал Енгель, Міколай Гураль, Конрад Бжежаньскі і Прокіп Кулачковський. Польських

аущ у нас є около двайцять. „Кімnі*s*jcie s ę n tody!"

З Бібрки.

Культурне життя в Бібрці.

(Враження подорожного.)

Бобрецький повіт із досить заможним населенням належав усе до найкраще зорганізованих у краю. У визвольній війні 1918–1919 рр. дав дуже багато добровольців, навіть зовсім молоденьких. З міста й повіта вийшло теж чимало культурних діячів. Деєк з них як от судовий радник п. Дуб та адвокатський концініснт д-р Гупаловський і досі ще не можуть вернути до краю й пробувають на Закарпатській Україні

Місточко положене широко на кількох горбках, має переважно українське населення Центр, як і по всіх галицьких містах, жидівський. Будівлі довкола ринку знищені війною, починають поволі наново виростати. Відновляється теж культурне життя. По селах засновуються торговельні спілки й кооперативні крамниці, на жаль досить пиняво. В Бібрці істнує здавна повітове Товариство кредитове, що має власний дім і площу, але за браком фондів і через хиткість валюти не може як слід працювати. В серпні ц. р. відчинено в громадськім будинку кооперативну українську крамницю, що заповідає гарний розвиток.

Найбільш інтензивно працює філія тов, „Просвіта". Братська читальня має гарну й досить велику бібліотеку. Окремий комітет збирає від ряду літ гроші на будову „Народного Дому". Жертви пливуть з представлень, концертів, вечорків та фестинів. При читальні є рухливий аматорський гурток, якому від липня б. р. проводить технік п. Роман Кулинич. Ставлять переважно старий етнографічний та ідейний репертуар. Деякі песи йшли й по кілька разів. Споміж акторів на видніще місце вибилися голова гуртка, панни Фальк͏евичівни, п. Козакевич і Коцюмбас. По селах істнують також окремі драматичні гуртки.

Недавно віджив „Сокіл". Голова його п. Козакевич Андрій, хоч інвалід, розвиває незвичайно рухливу діяльність. Збирає й організує міщанську молодь, учить вправ, а вечером танців. Голос його, чутний на ціле місто, лякав спочатку місцевих Поляків, що підозрівали в невинних сокільських вправах військову муштру. Дня 13. серпня відбувся в ліску під голим небом величавий фестин, улаштований спільно з чит. „Просвіти". Головною атракцією були сокільські вправи руховиків у пластових одностроях під проводом п. Козакевича, що виступив сам у сокільській ноші. Давано давні січові вправи палицями (замісць топірців): меч, списа, кріс, топір при музиці, що грала до такту національні марші. Тому що проби відбувалися без музики, замітна була спершу деяка нерівність і непевність рухів у четах. Загалом одначе вправи випали на причуд гарно. Дівчатка в синьожовтих строях побравшися за руки творили живий кордон, що відділював публику від місця вправ. Потім виступили й вони до дівочих вправ рушниками, під проводом учительки п-ни Рудівної. На закінчення дано чотирі вежі, виконувані на команду п. Козакевича при музиці, треба признати бездоганно. Виконавці були нагороджувані рясними оплесками численно зібраних видців і мусіли деякі вправи повторяти. Завзяття і такт, бравурна постава і патріотичний огонь в очах молодих руховиків, пластунів і руховичок є певною запорукою, що вони стануть гідними наслідниками геройських батьків.

Академиків є в місті й повіті до 30. Ведуть вони курси неграмотних, відновляють читальні „Просвіти", впоряджують збірки на користь голодних на Вел. Україні, на Рідну Школу, й на місцеві потреби. Праця йде, повіт не спить. — *Т. Ф.*

глупою. Совітський імперіялізм — пише газета — має змогу війти в зносини хочби з чортом, як що це йому потрібно, і все потрафив зібрати свої сили проти небезпек, які йому грозили. Такою небезпекою, на думку „Ізвестій", є тепер французька гегемонія в Европі і не треба бути пророком, щоби передбачити, що англійське правительство буде шукати опори в „совітськім деспотизмі" проти французької демократії. На думку газети, це станеться навіть в такім випадку, коли в Англії побідять уніоністи, в імени котрих виступає „Таймс". Цей переворот в англійській політиці наступить в цім випадку навіть скорше чим при Льойді Джорджеви. Бо коли англійські уніоністи дібются власти, так після невдачної спроби помирення з Францією вони виступлять проти неї. Зпострення французько-англійських відносин повинно спонукати Англію шукати опори в Німеччині і Росії. Коли Англія буде числитися з Росією як державою не тільки европейською, а й азійською, то в теперішний історичний момент російсько англійське зближення не тільки не буде небезпекою для Англії, а навпаки — скріпить її політичну могутність.

Справа Східної Галичини.

А. W. доносить, що Льондоні перебуває тепер д-р Степан Витвицький провідник східногалицької делегації. Витвицький веде енергічну працю в ціли заінтересовання англійських кругів справою Східної Галичини, особливо тепер перед виборами.

Болгарська делеґація в Женеві.

Болгарська делегація виїхала до Женеви на сесію Союза Народів. На чолі делеґації премієр. Союз Народів буде розглядати прохання Болгарії в справі допущення її до Егейського моря, по думці мирового договору, досі невиповненого Грецією.

Агітаційний засіб, чи дійсна „смена вех"?

„Накануне" подає, що на конференції красноармейців в Харкові Мануїльський подав, що бувші члени Директорії Андрієвський, Швець і Макаренко, а також відомий український діяч Шелухін заявили бажання повернути на Україну для спільної праці в большевиками.

Оповіщення чехословацько-югославянського договору.

Ческе міністерство заграничних справ подає, що чехословацько югославянський договір, заключений в Марієнбаді буде в короткім часі оповіщений.

Чеський проект в справі Австрії.

„Народні Політика" подає, що чеський проект в справі вирішення австрійського питання полягає на забезпеченню незалежности Австрії шляхом фінансової помочи з боку якнайбільшої скількости держав.

Цей проект буде поставлений під обради Союза Народів в Женеві.

Сесія ВЦІК-у.

Четверта сесія ВЦІК-у розпічнеться 21. жовтня. (Русспрес).

РІЖНІ ВІСТИ.

Поміч лівобережній Україні.

Букарештенський місцевий комітет помочи лівобережній Україні дістав дозвіл відправити за Дністер транспорт з медикаментами, а також антихолерну сировицю і вату. Транспорт буде відправлений на днях.

Всеукраїнський з'їзд совітів.

Семий всеукраїнський з'їзд совітів має відбутися в січни 1922 р. По думці предсідника українського Ц. І. К-у Петровського головним завданням з'їзду буде боротьба з невиконанням продналогу.

З нагоди поїздки Братіяну до Атен.

По думці „Адеверул"-а метою поїздки румунського премієра Братіяну до Атен являються переговори про участь Греції в Малій антанті. „Адеверул" покладає на ці переговори великі надії, зазначуючи, що прилучення Греції а може бути й Польщі до Малої антанти значно піднесли би силу і престіж сього союза, який — на думку „Адеверул"-а може відіграти велику ролю в европейських справах. Газета зазначує, що ідея притягнення Греції до участи в цім союзі належить ток. Таке Йонеску.

Кружляки союзників в Смирні.

Аг. Авва̀са доносить з Константинополя, що англійські, італійські і французькі кружляки одержали на жадання своїх конзулів наказ, негайно відіхати до Смирни. Турецька Рада міністрів радила 4 ц. м. над воєнним положенням. Великий везир зложив відтак султанови звіт про перебіг нарад.

Охорона англійських підданих.

Аг. Райтера доносить зі Смирни, що англійські піддані будуть переведені на англійські кораблі, що стоять на якорі в Смирні. Загально сподіються, що в Смирні дійде ще до великих заворушень.

Справа завішення зброї.

Б. К. доносить з Льондону, що англійський уряд остає в постійній звязи з французьким урядом в справі навязання переговорів, що до завішення зброї між Турцією і Грецією.

Конгрес італійських соціялістів.

„Іль Паезе" доносить, що дня 1. жовтня ц. р. відбудеться в Римі конгрес італійських соціялістів.

Конференція міністрів апровізації.

Пат. доносить, що в Гамбурзі відкрито на днях конференцію міністрів апровізації. В конференції беруть участь представники всіх союзних країв Німеччини в особах міністрів для земельних справ і апровізації. Провід конференції обняв німецький міністр апровізації. Потрібний референт про теперішне економічне положення Німеччини виголосив державний секретар д-р Гайнріх. Після промови вивязалась довша дискусія.

Евакуація Сибіри.

Аг. Райтера доносить з Токіо, що японська армія розпочала евакуацію Сибіри.

Над і більшовиків!

„Известія", обговорюючи статтю „Таймс-у" під заголовком „Юнкерско совітський союз" називає її

Зі студентського життя.

Американські студенти в Празі.

Дня 20-го липня ц. р. прибуло до Праги біля 80. американських студентів, щоби на місцях придивитися до життя й положення европейського в першій мірі українського і російського студентства і розпочати для них допомогову акцію серед своїх громадян.

Являлися вони відпоручниками американського студентського фонду, репрезентуючи собою 22 держави 34 колегій й університетів. Прибувших витали в Празі відпоручники університету, міста Праги, американського посольства, студ. організацій і багато инших. Вечером улаштовано в їх честь забаву в „студ. Домі". На тій були присутними поруч Чехів і Москалів, також і Українці. Цікаво згадати маленький характеристичний епізод з цього вечера. Московські студенти хотіли запродукуватися перед гостями і затанцювали... гопака. Американцям подобався танець незвичайно. І чомуж не скористатиби із цього хитрим Москалям. „Це русскій танець" — пояснюють захопленим чужинцям. І вдалосяби може хитрим почванитися не своїм — краденим добром. Та не дали Українці „обдурить чужинців". І прийшлось Москалям — хоч як не мило було це таки спростувати, що танець не „русскій", а український. Згадуємо цей факт тому, щоби вказати цим, які мають нагоду вести пропаганду серед чужинців, щоби не забували і на ці, як часто наші звуть, „пережитки". Вони нераз більше можуть зробити, як не один меморіял, чи ноти. Пісню нашу, танець, треба плекати далі і де тільки можна познакомлювать з ними чужинців. А то „хитрі наші друзі" загарбають і своїм перехрестять, все, що ще остало „наше". І встидатися не будуть „хахлаччини" тієї. І вірте — гордитись будуть навіть нею і зле не вийдуть на цьому.

Підчас побуту, який тривав сім днів, інформовано їх про стан українського студентства і вручено відносно цього короткі звіти від Центрального Союзу Українського Студентства і Цен. Доп. Укр. Студ. На прощальному вечері промовляв (перший з бесідників) т. Панчак (від Союзу відродж. Українського Студентства) і на згадку про українське студентство розділено між всіх гостей українські відзнаки, які вони сейчас припняли на груді і з ними відіхали в дальшу дорогу.

Дня 7. серпня були у ген. секр. Методистів д-ра Rollings'а відпоручники від пражського українського студентства д-р М. Мельник та Метельський. Товариства Методистів, як відомо, розвинули широку допомогову акцію студентству, між тим і українським пражським студентам.

Тогож дня приїхав до Праги ген. секр. европейського фонду д-р J. R. Mott, який недавно був на міжнародній студентській економ. конференції в Пекіні. На його принятю присутними були від ЦЕСУС. т. Орелецький (реф. чужозем. зносин), та представники СВУС-у д-р Панчак і кількох инших. На другий день інформувався д-р Mott обширнійше про українське студентство.

Можна надіятися, що згадані розмови з представниками місії Методистів і УМС-и причиняться до збільшення допомоги українському студентству, цими гуманітарними інституціями. Ідуть тепер саме переговори що до передачі половини буджету на цей рік Українцям на рівні з Москалями. Рівнож представники УМС-и і Методистів висказали бажання, щоби в слідуючім шкільнім році в Управі були заступлені по два українських та російських студентів (до тепер були заступлені тільки Москалі.)

В червни цего року вийшла книга америк. УМС-и під заголовком: „For the men who are rebuilding Europe". Посвячена вона головно справам студентства в Чехословаччині. Найбільше уваги звернено на ческе і українське студентство. З 5 ілюстрацій, є одна з українського життя. Кромі того є кілька статей американців про Українців-студентів. (Machota, Dupre та Miss May). Одинокий вірш, який поміщено в цій книжці, це уривок з „Кавказу" Т. Шевченка в англійському перекладі т. д-ра Панчака.

(Відділ преси УСУС)

ТЕЛЄҐРАМИ.

Французька преса в справі Східної Галичини.

Париж. (Вл. Т.) „L' Ere N." пише, що мимо протестів й інтерпеляцій ріжних держав Европи, Польща приготовляє вибори у Східній Галичині. Далі стверджує цей часопис, що ціле населення Східної Галичини, окрім Поляків кольоністів і урядників здержиться від виборів. Польська армія обсадить Східну Галичину, а тим самим свобода голосовання буде неможлива.

Засїдання анґ. Ради мін.

Льондон. (ПАТ.) „Дейлі Кр." пише, що завтра відбудеться засідання англійської Ради міністрів під проводом Льойда Джорджа, яке присвячене буде в справі грецько-турецької війни і справі економічного положення Европи.

Предсідники комісій С. Народів.

Женева. (ПАТ.) На становище предсідників 6 комісій вибрані: італійський делеґат Шіяльоя правної ком., польським дел. Ходзко, організаційної дел. Куби Торієнт, розоружень, данський дел. Зале загальної фінансової, канадійський Филдінг суспільної (загальної) і голяндський дел. Льондон політичної комісії.

Невдачі Греків.

Париж (ПАТ.) По відомостям, які наспіли з Царгорода, Греки покинули Брусу. Боротьба під Брусою була завзята.

Льондон (ПАТ.) „Дейли Мейл" доносить зі Смирни, що грецьке населення серед великого переполоху кидає місто. Всі кораблі в смирненській пристані переповнені. Англійських горожан перевезено на остров Кипр.

Поміч Австрії.

Льондон (ПАТ.) „Дейли Екс." довідується з певного жерела, що покінчено переговори в справі уділення Австрії фінансової помочі. За згодою репар. комісії дається Австрії 20—30 міл. фунтів стерл., загварантовану доходами з експорту. Рівночасно Австрії признають 5-літну моратoрію.

Женева (ПАТ). Авас. Дипльоматичний справоздавець запевнює, що окончена конференція між Буржоа і Бальфуром довела до повного порозуміння між Францією і Англією відносно конечности уділення помочі Австрії.

Швайцарія й Австрія.

Париж (ПАТ). Авас. По донесенням „Еко д' Парі" з Женеви, Мотта в розмові з д-ром Зайплем звернув увагу на це, що всі пляни австрійсько-італійської унії згл. евентуальної злуки з Німеччиною не були би милі для Швайцарії, бо здійснення цих плянів потягло би за собою економічне окруження Швайцарії.

Конференція коаліційних комісарів.

Льондон. (ПАТ.) БК. Думають, що небаром відбудеться в невтральному пасі конференція коаліційних комісарів у Царгороді з представниками обох заінтересованих сторін.

Катастрофа в копальни.

Льондон. (ПАТ.) Райтер. „Таймс" пишуть, що підчас катастрофи в копальни „Ґвайтгевен" згинуло загалом 26 робітників.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Останнє (6) число „Діла" сконфісковано за частину протесту Української Національної Ради. Це перша конфіската „Діла" від часу його відновлення.

— **З залізничих містечок.** Недавно мав я нагоду переконатися про цілковите рівноправство української мови на польських залізницях. Їдучи зі Львова на Камінку Струмилову просив я кондуктора о доплату білету в третьої до другої кляси. Але українська мова так поділала на кондуктора, що він відбуркнув: — Tam nie ma miejsca! Супроти такого арґументу нема апеляції і я смирно сів до воза третьої кляси. Мої знакомі, які їхали в другій клясі, хотіли видно мойого товариства і рішили „змінити" мене в третій клясі. Один з них перейшов у третю клясу, заміняв зі мною білет, а я з його білетом пішов до другої. Кондуктор на те тільки й чекав. Прийшов до мене, зажадав білету, а коли я його показав йому, сказав, що то не мій білет. Не помогла персвазія, що білет не є привязаний до особи. Відібрав від мене білет, відтак вишукав у третій клясі мойого знакомого і переміняв білети назад, а мені казав доплатити. Запитуємо сею дорогою п. дир. Барвіча: 1) чи залізничі білети є привязані до особи, 2) чи кондуктор повинен сказати своє назвиско і число поїзду, чи то може є „tajemnica urzędowa". Рівночасно апелюємо до п. директора, щоби повчив кондуктора Кендзьора і йому подібних, що Українці можуть теж жадати білету другої кляси. — *Т. С.*

— **Кольоністи нападають на наших селян.** Дня 5. вересня на стації в Букачівцях скрився перед дощем український селянин з Посвиржа Йосиф Галабурдник. На нього напав Поляк, кольоніст Владислав Сипко, почав лаяти Українця і вийнявши укритий баґнет, пробив його груди. Баґнет прошив легки дуже глибоко, так що пораненому грозить смерть. Цікавий є факт, що жандарми не хотіли арештувати злочинця, заявляючи, що суд і так не покарає кольоніста за напад на „гайдамаків".

— **Підпал.** „Gazeta Codzienna" доносить, що в селі Переспах пов. Сокаль невідома рука підпалила 4 стирти збіжа на фільварку Вінцентого Красінського. Збіже згоріло до тла. Очевидно, ця брукова газетка приписує вину Українцям і нотує це, як новий акт гайдамацького саботажу. — „Dziennik Ludowy" подає, що в Бойовичах пов. Мостиска, підпалено стодолу Мартина Шпільки. Шкода виносить 4 міліони марок.

— **Вимога 6. місячної практики для вступаючих на фрайберґську Гірничу Академію.** Всі бажаючі вступити на фрайберґську Гірн. Академію, мусять додати до тих документів, яких вимагає кожна німецька висока школа, **посвідку** про те, що він має **6 місяців практики, яка тяглась без перерви.** Без такої посвідки вступ є виключеним. Практику можна відбувати в Галичині.

— **До відома українського студенства.** „З огляду на різку зміну обставин Управа ЦеСУСа подає отсим до відома усім студентським організаціям, що до видання слідуючого числа комунікату всякий виїзд до Праги рішуче забороняється не лише тим, які не мають дозволу від місцевої студ. організації, але й тим, які такий мають. Хто приїде, не зважаючи на це оголошення, не одержить жадної допомоги мимо всяких виправдань. Прага, 3. вересня 1922 року." — За Управу ЦеСУСа: містогол. *Ігор Федів*, секретар *Сильв. Чернявський.*

— **Нещасний випадок.** „Gazeta Poranna" доносить, що потяг яким їхали ріжні гості з дипльоматичного світа на „Тарґі Всходнє" вискочив коло Розвадова із шин. Залізничий шлях над Сяном був ушкоджений, так, що потяг значно спізнився. Спізнення викликало занепокоєння і ріжні коментарі.

— **Нова русофільська ґазета у Львові.** З днем 6 вересня у Львові почала виходити нова газета орган русофільського Ісполкомітета „Жизнь" на місце закритого часопису „Русь".

— **Випадки на „Всходніх Тарґах".** Підчас виладовання товарових ваґонів із транспортами на „Тарґі Всходнє" упала пака ваги 800 кг. на одного робітника і придавила його своїм тягарем, поранивши його смертельно.

— **Сгонь.** В Тетевчицях, радехівського повіту, згоріли в ночі з 27. на 28. дві стодоли, повні збіжа в господаря Йосифа Галущака. Галущак, свідомий член українського громадянства, одружений з сестрою відомого українського діяча проф. Смаль-Стоцького, заслужений в селі тим, що за його старанням виставлено церкву, школу і читальню, падає вже третій раз жертвою мстивої руки. Перед Великодними Святами приловив він в своїм шпихлірі місцевого Поляка Філяровского, котрому, до речи сказавши, позичав гроші на купно ґрунту, худоби і т. п. Ще не скінчився процес з Філяровским, а вже в кілька неділь обікрали його невислідженї злодії знов на міліон марок. Тепер має втрату на яких 4 міл. мп. Загальна думка така, що тут мається до діла з якоюсь добре зорганізованою домашньою бандитською шайкою. Місцеве громадянство, у котрого пропало вже кількоро коней, три січкарні і багато ще де чого, повинно доложити всіх заходів, щоби банду відшукати, а господарі, котрих будинки стоять на боці, повинні на відповідну квоту поасекуруватися в „Дністрі".

— **Глупота чи зла воля?** В погоні за сензацією „Gazeta Codzienna" помістила безглузді інформації, з яких виходить, що Жиди достарчують Українцям динаміту для виконання замахів у Східній Галичині. Зацитовано навіть документ, яким бучацьке старосте дозволило Жидам продавати і перевозити динаміт. За тою бруковою рептилькою повторює ті наклепи майже вся польська преса, між иншими і „Rzeczpospolita". І все це має на меті викликання репресій над нещасним українським населенням.

— **Сім кавалків.** Один львівський обиватель запросив собі рубачів, які за порубання дров зажадали „сім кавалків". Обиватель думаючи, що під словом „кавалок" рубачі розуміють „кавалки" дров, згодився. Порубавши дрова, рубачі зажадали сім тисяч марок, а не сім полін дров. Наступила аванґура і справа опинилася в суді.

— **Т. зв. „Українська Накладня"** в Берліні видала „третє перероблене і доповнене видання" мого географічного атлясу під моїм іменням. Подаю до загального відома, що на се видання я „Українській Накладні" не давав свого дозволу, що „перерібки і доповнення" пороблені в нім без моєї апробати і мого відома і що в сій справі звертаюся на судову дорогу. — *Проф. д-р Мирон Кордуба.*

— **Нова незалежна держава.** Бразилійська провінція Ріо Ґранде до Су оголосила свою незалежність від центрального уряду в Ріо де Жанейро, зірвавши з тим урядом всякі зносини.

— **Старинний римський цвинтар.** В Гішпанії в селі Родриґо відкопано старинний римський цвинтар з численими памятниками з року 150 перед Христом. На місце відкопаного цвинтаря вислано окрему археольоґічну комісію для дослідів памятників римської культури.

Курс грошей.

Львів, дня 7. вересня 1922.

Доляри американські	7.800—7.850
„ „ (1. і 2 ки	7.700—7.750
Доляри канадійські	7.700—7.750
„ „ (1. і 2-ки	7.550—7.750
Марки німецькі	6·40—6·80
„ „ (сотки)	6·80—6·30
„ „ (дрібні)	6·50—6·55
Леї румунські	54·00—55·00
„ „ (дрібні)	53·00—54·00
Корони чеські	260·00—270·00
„ „ (дрібні)	240·00—250·00
Австрійські тис. нов. ем.	600·00—650·00
„ „ ст. ем.	1.600·00—1.630·00
„ сотки нов. ем.	60·00—65·00
„ 50 кор.	35·00—45·00
„ 20 кор.	24·00—28·00
„ 10 кор.	12·00—14·00
„ 1. і 2-ки	0·40—0·50
Рублі 5-сотки	125·00—135·00
„ сотки	120·00—130·00
„ 25-ки	120·00—125·00
„ дрібні	0·60—0·70
„ думські 1.000-ка	20·00—30·00
„ „ 250-ки	15·00—20·00
Карбованці	1·00—2·00
Гривні	4·00—6·50
Франки французькі	600·00—650·00
Фунти стерлінґів	34.000·00—34.500·00
Франки швайцарські	1.200·00—1.240·00
Золото:	
20 кор.	27.000·00—27.500·00
20 франк.	26.000·00—26.500·00
20 марк. нім.	28.000·00—28.500·00
фунти стерлінґів	32.000·00—32.500·00
10 рубл.	35.500·00—37.000·00
Доляри	7.500·00—7.510·00
Срібло.	
Корони австр.	600·00—620·00
5 кор. австр.	2.800·00—2.850·00
Фльорени австр.	1.450·00—1.500·00
Рублі	2.400·00—2.500·00
Копійки	12·00—13·00
Доляри американські	5.000·00—5.050·00
„ полов. і ¼	4.000·00—4.050·00
Доляри канадійські	4.500·00—4.550·00
„ „ дрібні	4.000·00—4.050·00
Леї румунські	560·00—570·00

ЖЕРТВИ

Просвітно-організаційний фонд Тов-а „Просвіта".

448) Михайло Ломацький, Голови 2000, кличе: дир. Цюрупу, Кобаки, Винницького, Москалика і Шилкевича, Старі Кути; 449) Михайло Горбовий, Косів, 1000, кличе: Аматорський кружок Тов-а Бесіда в Косові, читальні Просвіти в Кутах і читальні Просвіти в Химчині. 450) д-р Іван Станько, Яворів 2000. 451) Петро Кісь, Клекотів, 1000 кличе: Юрія Ройського, Дмитра Кота, Михайла Федужа, Василя Демчука, Івана Кіся і Василя Гнатюка в Клекотові. 452) о. Микола Гриньовський, Коломия 1000. 453) Будзиновський, Бортятин, 1000 кличе: о. Должицького. Залуже, Клавдію Кинасевич. Старява і Івана Яремчишина. Судова Вишня. 454) Іван Шлюз, Увин 1000 кличе: Марійку Данилюківну, о. Миколу Данилюка, і Омеляна Лотоцького, всіх з Увина. 455) Олімпія Улюцька Литвинів, 1000 кличе: Александра Барткова, Волощина, о. Евгена Венгриновича, Сихів к. Стрия і Михайла Улюцького, Литвинів. 456) д-р Мулькевич, Жидачів 1000.

ОПОВІСТКИ.

Перегони наколесників 1. жовтня 1922. 1) Участь в перегонах можуть брати тільки члени українських товариств. 2) Зголошення і вписове мп. 300 приймає забавова секція С. Б. до дня 29. вересня б. р. включно. В надзвичайних случаях можна приняти зголошення ще на годину перед перегонами комітет суддів і в таким случаю може визначити спеціяльні услівя. 3) Початок перегонів о год. 2-ій по пол. Старт і мета за стрийською рогачкою. Збірний пункт всіх учасників пів до 2-ої на площі Сокола Батька. 4) Їзда відбувається в напрямі на Миколаїв н/Дн. де на половині дороги (25 км.) буде очікувати комісія, при якій можна задержатись, але не обовязково. 5) Учасники яким підчас перегонів зіпсується колесо або лучиться щось иншого, що не зможуть продовжувати їзди, мають вертати пішки в сторону Львова або очікувати на м[illegible] фіри, які в відступах будуть їхати за наколесниками. 6) Перед самими перегонами на збірнім пункті учасники піддадуться лікарським оглядинам. 7) О год. 8-ій вечером цього самого дня в домівці Сокола Батька будуть роздані [illegible] нагороди. Секція забавова „Сокола Батька". Львів, Руська 20. 623 1-3

До відома ґимназістам бажаючим студіювати техніку. Заходом Товариства українських студентів політехніки „Основа" у Львові, розпічнеться дня 15. вересня 1922 р. Приготовляючий Курс нарисової геометрії. Оплата 1.000 мп. Інформації і зголошення: „Українська Бесіда" Львів вул. Рутовского ч. 22 від 5—7 попол. 522 1-3

Український театр Когутяка потребує сопранів і примадонни. Письменні зголошення Станиславів вул. Собіского ч. 42. 621 1-3

Дипльомована консерваторка з державним іспитом, ученица проф. Курца **СТЕФАНІЯ НАДРАГА** уділює лекцій гри на фортепяні і приготовляє до державного іспиту між 3—6 Львів, Городецька 22. 617 1-

НАДІСЛАНЕ.

Оператор д-р Яків Зельцер вул. ФРЕДРА 7 повернув і ординує як 588а) звичайно. 2-2

Дрібні оголошення.

ІНТЕЛІҐЕНТНА ВДОВА пошукує місця до заряду дому у священика. Зголошення слати до Адміністрації „ДІЛА“ — під „Управа дому“. 613 1—3

УКРАІНЕЦЬ промисловець літ 28 брунет пристійний живої вдачі, посідає власний дім на селі і склеп. Ожениться з дівчиною Українкою гарною бльондинкою інтеліґентною господарною і багатою, або бездітною вдовою до літ 25. Кравчині мають першенство. Зголошення враз з фотографією слати до Ред. „Діла“ під О. Н. нежонатий. 616 1—1

РУТИНОВАНИЙ конціпієнт пошукує посади від 1. жовтня або і швидше в канцелярії адв., найрадше ввійде в спілку. Вголошення з поданням условій до Адміністрації під „Д-р Н.“ 608 2—3

МОТОРИ ропні від 6 до 120 НР. машини, млинське каміння, трансмісії, паси по конкуренційних цінах поручає „ПІЛЬОТ“ Львів, Баторого 4 22—30

СКЛАД кот Романовича 11. бічна площі Академічної. Висилка на провінцію. 406 2—4

КОНЦІПІЕНТ адвокатський з початкуючою практикою глядає посади від 1. жовтня. Зголошення до Адміністрації під „Канцелярія“. 577 2-3

АДВОКАТ Д Р МАКУХ в Товмачи прийме сейчас рутинованого конціпієнта. 574 2—3

ВАЖНЕ ДЛЯ КАПІТАЛІСТІВ! Продам або прийму спільника до тартаку і турбінового млина в будові. Потрібний капітал від 8—15 мільонів Мп. Зголошення: Білинський, Воля Мигова. 571 2—3

ДВІ ЛЕКЦІЇ зараз до обняття: одна у священика вчити ученищі з V. і III. кл. гімназ. Необхідно вправного і солідного інструктора. Платня 12—15 тисяч місячно і ціле удержання з осібною кімнатою. — Друга — вчити селянські діти з народних клас 5—7 душ; рівнож ціле удержання і до 10 тисяч платні. Першенство мають знаючі провадити хор. Зголошуватись: Олена Стисловська, Девятники п. Вибранівка. 610 2-3

ОКОЛО 40 моргів ґрунту в одній комплексі на передмістю повітового міста Сх. Галичини 3. км. від залізничої стації, без будинків, відкритий вже нафтовий терен до сейчасної продажі. Інформацій уділяє Д-р Бернард Крайсберг в Дрогобичі. 605 2—6

ПОТРІБНИЙ інструктор до III. р. уч. семинара і II. кл. ґімн. Зголошення з поданням условій слати о. Іван Косоноцький, парох, Никловичі п. Судова Вишня. 595 2—2

УКРАІНСЬКА кравецька робітня прийме сейчас двох челядників. — Михайло Стець у Львові, вул. Трауґута ч. 23. 280 3—4

2 ХЛОПЦІВ прийму зараз на чотиролітню купецьку практику. Дам ціле удержання. Вік 12—16 років. Зголоситись: Осип Ткачук, Калуш. 326 2—2

До Америки і Канади

найбільші і найскорші кораблі — на світі. —

Львів, вул. Сикстуська ч. 37. (напроти почти).

... жайте на число 37.!!!

Тернопіль, вул. Ґолуховського ч. 19. Станиславів, вул. 3. Мая ч. 12.

468 3—4

ВОЗЬМУ на помешкання студентів. — Цвяхова, Потоцького 102. 592 2—2

ГЛЯДАЮ лекції на селі з нижчих клас гімназ. Адрес: Лев Целевич, Кути н. Черемошем, Канцелярія нотаріяльна. 348 2—2

ПРИЙМАЄТЬСЯ інтеліґентні панни з середних шкіл на станцію. Зголошення у портієрки, вул. Здрове 9. 511 2-3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

АВТОРИЗОВАНИЙ ЦИВІЛЬНИЙ ГЕОМЕТЕР (землемір)
548 2—2
Інж. Іван Свірський
веде помірове бюро
у ЛЬВОВІ, вул. ЧАРНЕЦЬКОГО 24.

Адвокат і оборонець в карних справах
Д-р Степан Баран
веде адвокатську канцелярію
В ТЕРНОПОЛІ, вул. 3. МАЯ ч. 5
(готель Адлера, побіч Нар. Торговлі).
67 1—7

Дня 24 вересня 1922 р. о год. 3. попол. відбудуться без огляду на число явившихся членів

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

господарсько молочарської спілки стов. зар. з обм. порукою

в Берегах

в домі тов. „Просвіти“ ч 73. з слідуючим дневним порядком:

1) відчитання звіту з останніх загальних зборів.
2) Звіт управи з діяльности за літа 1913—1921 включно.
3) Зміна статута, евентуально переміна стоваришення на кооперативу.
4) Вибір управи і Надзірної Ради.
5) Внески і запити членів.

615 1—1 УПРАВА.

САЛЬОН МОД
О. БЕРЕЖНИЦЬКА
Львів, вул. Пекарська 47/1.
поручає на осінний сезон готові дамські капелюхи. Приймає всякого рода перерібки. 618 1—5

Інженер Володимир Комаринський
прав. уповноважнений цивільний ґеометр, заприсяжений судовий знаток для помірових, будівельних і дорогових справ. Переводить парцеляції, реґуляції, виконує ПЛЯНИ і БУДІВЛІ. Канцелярія в СТАНИСЛАВОВІ, вул. БІЛІНСЬКОГО ч. 9 (біля Окружного Суду)

Білянс за 1921 р. „Селянська каса“

стов. зар. з обм. пор. в Самборі.

Резер. фонд	1321·40
Уділи	12 080·70
	13.402·10

Зиски:

Відсотки і зиск	51.930

Страти

Адмін.	22.819
10 прц. на інвентар	123
страти	141·45
відсотки	14.102·50
зиск	14.744·05
	51.930

Весь чистий дохід в квоті 14.744·05 мп. призначено на резервовий фонд.
Самбір, дня 3. вересня 1922 р. ДИРЕКЦІЯ. 614 1—1

МУЖЕСЬКЕ БІЛЛЯ поручає найдешевше маґазин новостей для Пань і Панів **„The Gentleman“**
ЛЬВІВ, площа Галицька ч. 12. (ріг Баторія).
XX. 1–1

БЕҐЛЯЙТЕР і МЕНКЕС

ЛЬВІВ, вул. Колонтая 7. і вул. Казимирівська 33.
Телеф. 394. Адреса телеґр. „МЕНТЕР“-Львів.

ПРЕДСТАВНИЦТВО:

ГЕРМАН МИЛЄН Акц. Тов. Познань.	**ПАРОВІ МЛИНИ** Найман і Ска Бяла.

ПШЕНИЧНА І ЖИТНА МУКА

Перетвірня хем. дерева Ска акц. Радом каляфонія, терпентина, деревна смола, пиварська живиця і т. п.	**Societe Italiana di Produtialimenti L. TORRIGIANI Societe anonima — РИМ** сардинки, рибні і ярнові консерви.

Поручають вироби тих фірм по стисло ориґінальних млинських згл. фабричних цінах.
620 1–2

Приймуть представництво ще кількох поважних промислових і торговельних фірм.

Лікар-Дентист **Г. Цвайґель**
виконує всіляку роботу в обсяг дентистики входячу.
Технічний управитель З. БРІК.
619 Години ординацiйні від 9–1 і від 3–6. 1–2
СТАНИСЛАВІВ, вул. Романовського ч. 7., II. поверх,
побіч залізничого двірця.

Ширіть наш часопис!

:СТАЛЬ:
ЗНАРЯДНУ
у всіх вимірах
поручає зі складу
М. Керский
ТОРГОВЛЯ ЗАЛІЗОМ
ЛЬВІВ, ПАСАЖ МІКОЛЯША,
Філія: Тернопіль, готель Пунчерта.
426 6–6

Хто виважеться витинком цього анонсу з газети — дістане при закупні товарів 5 прц. опусту.

:: Обуву люксусову і звичайну ::
в найбільшому виборі з краєвих і заграничних фабрик для жінок мущин і дітей по найдешевших цінах поручає
XXIV. **Й. МАРИЕНІЙ ШТАРК** 3–5
Львів, вул. Трибунальська 10. (готель під 3 коровами).

МАШИНИ до виробу цементових дахівок, - ХРЕСТИ ДЛЯ ЦЕРКОВ, ГРОМОЗВОДИ, ВІКНА, СХОДИ, ОГОРОДЖЕННЯ, ЗАЛІЗНІ ЛІЖКА ДЛЯ БУРС, ДЕСЯТНІ ВАГИ і всілякі роботи входячі в круг слюсарських виробів виготовлює
480 4–10
Михайло Стефанівський
у Львові, вул. Варстатова ч. 10.
(між вул. Рицерською а Кордецкого).

Ширіть наш часопис!

Борба з чорною біржою!
Мимо шаленої зинжки долара продаємо наші запаси по найнищих цінах **конкуренцийних.**
557 2–2
Оглядайте наші виставові ціни і переконаєтеся о справедливости.

Вовняні жакети від 7.000 Мп.	Сукні трикот. шовк. від 10.500 Мп.
Фляхелеві жакети від 7.000 Мп.	Сукні шовкові від 35.000 Мп.

Маґазин новостий ДЛЯ ПАНЬ **МАННЕРА** ЛЬВІВ, вул. Сикстуська **2**

Журналі, крої, манекіни, взори до ручних робіт — —
611 поручає 1–2
Р. Ляндав Львів, Чарнецького 3.

СІЧКАРНІ, МЛИНКИ до збіжа, **ВИТИСКАЧІ І ПРАСИ** до олію. **НАГРОБНІ ХРЕСТИ. МЛИНАРСЬКІ УРЯДЖЕННЯ. НАСІКУВАННЯ ПИЛЬНИКІВ, ВІДЛИВИ ЗАЛІЗА і металю** після власних і надісланих моделів доставляє і поручає
ФАБРИКА МАШИН І ВІДЛИВАРНЯ
БРАТІВ ВІЄКУПСЬКИХ Е. А.
5–6 в КОЛОМИЇ. 484
ЖАДАЙТЕ ЦІННИКІВ!
Заступник фірми: **Марко Файнштайн, Львів — Городецька 59.**

ПОЗІР! Нововідкрита в Галичині **КООПЕРАТИВИ!**
Фабрика гребенів і рогових артикулів
„КЕРАС“ виробляє товарі, що під зглядом якости стоять вище заграничних товарів і в порівнанню з заграничними цінами калькулюються значно дешевше з тої причини, що відпадає вартість цла і коштів транспорту.
Фабрика приймає замовлення лише **ГУРТІВНО.** Мета фабрики — вдоволити під кождим зглядом своїх відборців.
336 7–10
Замовлення просимо надсилати до БЮРА ФАБРИКИ:
ЛЬВІВ, вул. ЛИЧАКІВСЬКА ч. 75. — — — —
КОЛЬ. КУРЦ і С-ка Фабрика гребенів і рогових артикулів — — — **„КЕРАС“.**

КІНОТЕАТРИ
КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА
висвітлюють від вторка 5. вересня 1922. Ґенієм Шотляндії сотворене славне діло, велика драма голубої крови зворушаюча до глибини почування в 6. частях п. з.
„Льорд Реткліф“.

За редакцію відповідає Володимир Целевич.

З друкарні Спілки „Діло“ Львів, Ринок ч. 10.